

تصویر ذهنی صوتی (Soundscape)، حلقه مفقود در طراحی پیاده‌روها

محمد صادق بهادری*^۱، مریم حسن پور^۲

۱- مدرس موسسه آموزش عالی خاوران و کارشناس ارشد راه‌وترابری

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد حمل‌ونقل دانشگاه اصفهان

Sadegh.bahadori@gmail.com

خلاصه

توجه به کیفیت طراحی پیاده‌رو، در گسترش فرهنگ پیاده‌روی که از ارکان اصلی شهر پایدار است، لازم و ضروری می‌باشد. تصویر ذهنی صوتی یکی از حلقه‌های طراحی پیاده‌رو می‌باشد که امروزه به دلایل بسیاری از جمله صنعتی شدن شهرها، جایگاه و وضعیت مطلوبی ندارد. در این پژوهش جهت شناسایی تصویر ذهنی صوتی عابران پیاده، مقطعی مناسب از پیاده‌روی احمدآباد شهر مشهد انتخاب و اقدام به برداشت حجم تردد عابران پیاده به‌منظور تعیین ساعت پیک تردد گردید. پرسش‌نامه‌ای جهت اطلاع از نظرات و تصویر ذهنی صوتی عابران تدوین و در تعیین حجم نمونه آماری از دو روش، فرمول نمونه‌گیری کوکران و جدول مورگان استفاده و تعداد ۳۰۶ پرسش‌نامه در دو نوبت صبح و بعدازظهر در ساعت اوج تردد توزیع شد. جهت اعتبارسنجی نظرات عابران، تراز معادل صدا (LAeq) با دستگاه آنالایزر صوت مدل TES1358 برداشت گردید. درنهایت با تحلیل نتایج حاصل از پرسش‌نامه و داده‌های صوتی، مشخص شد که تراز صدای پیاده‌رو حدود ۱۰ دسی‌بل بالاتر از مقادیر مجاز است که وجود آلودگی صوتی را اثبات می‌کند و نیز صدای بوق خودرو و صدای عبور موتورسیکلت (مخصوصاً از داخل پیاده‌رو) از نامطلوب‌ترین عوامل تأثیرگذار در تصویر ذهنی صوتی عابران پیاده می‌باشند.

کلمات کلیدی: تصویر ذهنی صوتی (soundscape)، طراحی پیاده‌رو، آلودگی صوتی، ترافیک، عابر پیاده

۱. مقدمه

پیاده‌روی قدیمی‌ترین شکل جابجایی انسان‌ها و نیز یکی از ایمن‌ترین و راحت‌ترین الگوهای سفر می‌باشد. با این وجود سیر تکاملی شهرها در گذر زمان به نحوی بوده که سیمای شهری و برنامه‌ریزی حمل‌ونقل بر اساس وسایل نقلیه موتوری و تردد آن بنا نهاده شده است. به عبارتی به دلیل پیشرفت تکنولوژی و صنعت خودرو و نیز اهدافی همچون افزایش سرعت جابجایی، صرفه‌جویی در زمان و عدم محدودیت در مسافت، خیابان‌ها به صورت اتومبیل محور طراحی و برنامه‌ریزی شده‌اند. به این ترتیب آلودگی هوا و آلودگی صوتی در محیط شهری گسترش یافت و به دنبال آن، مشکلات روحی و جسمی بسیاری را برای شهرنشینان ایجاد کرد. از این‌رو در سال‌های اخیر دیدگاه اثرگذار بر طراحی خیابان‌ها و برنامه‌ریزی شهری تغییر کرده و دیدگاه اتومبیل محور جای خود را به دیدگاه انسان محور داده است. در دیدگاه انسان محور، عابر پیاده به عنوان مهم‌ترین شرکت‌کننده در تردد، بیشترین سهم را در آن دارد و ضروری است که شاهد بهبود پیاده‌روها و توسعه فرهنگ پیاده‌روی، به عنوان یکی از مهمترین روش‌های جابجایی در نظام حمل‌ونقل بود. ارتقا کیفیت پیاده‌روها نقش بسزایی در افزایش تعاملات اجتماعی، سرزندگی و نشاط در بین شهروندان دارد. از سوی دیگر، عوامل مختلفی همچون: آب‌وهوا، توپوگرافی، فضاهای سبز، آب‌نماها، مصالح به کار رفته در کف‌سازی پیاده‌رو و انواع آلودگی‌های زیست محیطی در ایجاد پیاده‌رو مناسب، مؤثر هستند. اما در این میان آلودگی صوتی به دلیل قابلیت بروز آثار بد فیزیولوژیکی و روانی در انسان، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. سروصدا توسط منابع مختلف با شدت‌های متفاوت در محدوده

^۱ Sadegh.bahadori@gmail.com

^۲ hasanpour_m93@yahoo.com

^۱ مدرس موسسه آموزش عالی خاوران و کارشناس ارشد راه‌وترابری

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد حمل‌ونقل دانشگاه اصفهان